

Täysistunto

Torstai 19.3.2020 klo 16.02—17.02

2.7. Suullinen kysymys työttömäksi joutuvien toimeentulon turvaamisesta koronavirusepidemiassa (Mari Holopainen vihr)

Suullinen kysymys SKT 37/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen.

Keskustelu

16.37 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä koronapandemia todellakin kohtelee eri yrityksiä ja eri aloja eri tavalla. Suomalaiset ja eurooppalaiset työllistyvät pääasiassa palvelualoille. Nyt etenkin palveluiden kulutus on romahtanut. Tulemme näkemään valitettavasti lomautuksia, irtisanomisia ja konkurss ejakin, vaikka kaikin keinoin niitä yritämme välttää. Samaan aikaan moni joutuu riskeeraamaan oman toimeentulonsa eristytymällä kotioloihin ja hoitamalla lapsia, mikä on välttämätöntä tässä tilanteessa.

Yhä useampi tarvitsee nyt yhteiskunnan tukea toimeentulonsa turvaamiseksi, ja eikö tässä tilanteessa ole samalla kannustettavaa, että ihmiset voisivat hyvin luovasti ja vapaasti hankkia toimeentuloa eri lähteistä, opiskella? Tämän kriisin jälkeenkin on aloja, joilla on työvoimapulaa. Nyt on aika kannustaa tekemään. Meidän tulee helpottaa ihmisten elämää. Voisimme esimerkiksi luopua väliaikaisesti tarveharkinnasta Kelan työttömyysturvassa, minimisairauspäivärahoissa ja vanhempainetuuksissa. Kysynkin ministeri Pekoselta: Mihin toimiin hallitus ryhtyy toimeentulon turvaamiseksi niille ihmisille, jotka joutuvat työttömäksi [Puhemies koputtaa] koronakriisistä aiheutuvien seurausten vuoksi? Miten kannustamme ihmisiä toimimaan ja yrittämään ja opiskelemaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän kiinnittämään huomiota minuutin aikarajaan.

16.39 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällainen kriisi, joka tässä on kohdannut nyt koko meidän yhteiskuntaamme, varmasti aiheuttaa myöskin luovuutta ja saa ihmiset pohtimaan erilaisia toimintatapoja myöskin oman toimeentulonsa turvaamiseksi. Mutta on itsestäänselvää, että meidän on nimenomaan pohdittava näitä seikkoja, joita edustaja Holopainen tässä nosti esiin työttömyysturvan osalta, myöskin lasten kotihoidon osalta, sillä monet ihmiset ovat nyt todella tilanteessa, jossa he joutuvat jäämään kotiin pienten lasten kanssa ilman varmuutta toimeentulosta. Ja itse asiassa, kun sanoin, että hallitus ryhtyy pohtimaan, niin emme ryhdy, vaan me todella jo olemme pohtineet. Me teemme varmasti illan ja yön aikana tässä lisää töitä koko hallituksen voimin sen eteen, että me voimme mahdollisimman pian myöskin kertoa ihmisille, miten hallitus tulee toimimaan tässä tilanteessa, miten me voimme auttaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 28/2020 vp

taloudellisesti ihmisiä, jotka joutuvat ahdinkoon tämän koronaviruksen takia, [Puhemies koputtaa] sillä epävarmuus on se kaikista kamalin tunne.

16.40 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erityisen hyvä kuulla, että hallitus huomenna julkaisee toimenpiteitä pienyrittäjien ja kaikkien niitten yritysten hyväksi, jotka tässä tilanteessa odottavat sitä strategiaa, millä heidän yritystoimintansa pelastetaan.

Haluaisin nostaa tässä esille kuitenkin erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset Suomessa eli vähävaraiset henkilöt. Suomessahan on eräiden arvioiden mukaan jopa 900 000 riskiryhmässä elävää köyhää tai lähes köyhää ja noin puoli miljoonaa syvässä köyhyudessa elävää henkilöä. Monet heistä elävät jopa ruoka-apun varassa lähes täysin. Tällä hetkellä useat ruokatoimijat, joita on Suomessa noin nelisensataa, eivät voi toimittaa sitä ruoka-apua heille, koska yli kymmenen hengen ryhmiä ei voi järjestää. Osa tekee luovasti: ne toimittavat ruokakasseja koteihin ja pyrkivät auttamaan edelleen. Jotta tätä lähimmäistyötä voitaisiin jatkaa tämän pitkän, ehkä hyvinkin pitkän, kriisin aikana, voisiko hallitus suunnata katseensa myös järjestöihin, antaa heille lisätukea siihen, että he voisivat tehdä tätä ovelta ovelle olevaa toimintaa, viedä ruoka-apua ihmisille ja myös esimerkiksi käydä näitten riskiryhmässä olevien henkilöiden puolesta kaupassa [Puhemies koputtaa] ja auttaa näin kolmannen sektorin kautta kaikkia?

16.42 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys on todella akuutti ja monelta osin vaikea, sillä me emme halua tietenkään aiheuttaa sitä, että ihmiset ruokajonoissa saisivat tartunnan, mutta samaan aikaan yhteiskunnan välittämisen piiriin ei kyllä kuulu myöskään se, että ihmisiä ei autettaisi, ja siltä osin edustaja Niikko on aivan oikeassa. Tämä huoli on tullut myös minun tietooni, ja tältä osin mietimme tällä hetkellä, millä tavalla me voimme tähän akuuttiin hätään vastata. Järjestöjen tukeminen on varmasti yksi, ja toinen vaihtoehto on sitten, että kunnat ottavat tästä suurempaa roolia, ja miksei molemmatkin. Mutta koska minulla ei ole vielä esittää konkreettisia toimia, niitä nyt pohditaan, niin tältä osin tunnistan, että tässä on asia, joka pitää saada kuntoon. On hyvä myös todeta, että nyt on paljon asioita, joissa me joudumme yhdessä miettimään, millä tavalla näihin vastataan, ja kaikista kysymyksistä ei ole vielä edes [Puhemies koputtaa] eduskunnan aivan lopullista päätöstäkään, eli tänään se todennäköisesti sitten saadaan.

16.43 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi näkökulmaa:

Ensimmäinen on ihmisten jaksaminen. Meillä toimii ammattilaisia terveydenhuollossa, vanhushuollossa, päiväkodeissa, kouluissa — opettajat venyvät uskomattomiin suorituksiin etäopetuksen tarjoamisessa — ja ihan kodeissakin, ja ennen kaikkea tietysti ikääntyneiden kohdalla se huoli on kova. Minä toivon, että kaikki keinot otetaan nyt käyttöön sen varmistamiseksi, että meillä on riittävästi esimerkiksi puhelinpalveluja ja erilaista henkistä tukea myöskin tässä vaikeassa tilanteessa ja että ihmisiä ei jätetä myöskään työpaikoilla näissä kriittisissä ryhmissä yksin.

Toinen näkökulma, vähän konkreettisempi yksittäinen asia: Pikavippifirmat saalistavat nyt ihmisten hädällä ja taloudellisella ahdingolla, ja en voi kuvitella vastuuttomampaa toimintaa. Me kokoomuksessa esitämme, että rajoitamme kiireellisesti näiden härskiä toimin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 28/2020 vp

taa ja asetamme välittömästi myöskin markkinointirajoituksia. Kysyisin: onko hallitus tähän valmis, ja voimmeko yhdessä tehdä tästä esityksen? [Eduskunnasta: Hyvä ehdotus! — Kimmo Kiljunen: Kokoomus on vauhdissa, hyvä!]

16.44 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä kysymys ja hyvä havainto. On todella ikävää, että tässä hankalassa ja vakavassa tilanteessa meillä on yrittäjiä, jotka yrittävät sitten hyötyä vielä tästä ihmisten ahdingosta. Olemme oikeusministeriössä nyt pohtimassa, mitä tälle asialle voisi tehdä. Olen tämän päivän aikana saanut tietää, että itse valmiuslaki ei nyt ole se väline tähän. Mutta ministeriöstä he ovat olleet yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, ja virasto tulee nyt ensi tilassa antamaan toimintaohjeita kuluttajille siitä, miten maksuvaikeuksissa on tarkoituksenmukaista menettellä. Virasto tulee myös kannustamaan velkojia suhtautumaan mahdollisuuksien mukaan joustavasti maksuaikojen pidennyspyyntöihin.

Tähän asiaan on varmasti syytä kiinnittää huomiota, ja me mietimme nyt kyllä tarkasti, mitä tässä olisi tehtävissä. Toivoisin itse, että nämäkin yrittäjät ymmärtäisivät tämän tilanteen ja katsoisivat nyt kokonaisuutta, eivät ajattelisi vain itseään.

Kysymyksen käsittely päättyi.